

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritiva - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. XIV. De Desiderio & Fuga. Quid desiderandum, quid fugiendum sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

Aliis profuit attentè disquirere mala, & incommoda rei amatae, quæ ejus decorem, & amabilitatem imminuerunt. Demum juvabit amorem ad Deum, ad virtutem, ad æterna præmia, ad ea nimirum, quæ verè amabilia sunt, convertere, ut bonus amor malum pellat amorem, & mens hominis generosa vilissimo terræ amore fordescere erubescat. Mali amores bonos mores inficiunt.

5. Omnia colligavit natura amatoriâ quâdam catenâ. Hæc cogit & copulat stellarum choreas in cælo, volucrum examina in aëre, armenta boum in pratis, greges pecudum in montibus, turmas ferarum in sylvis. Sacer autem hic nexus à solo rumpitur odio; ut enim amor ad unionem, ita odium ad divisionem & dissensionem tendit. Huic affectui facilè subjacent ignavi, timidi, & suspiciosi, qui undecunque damnum metuunt. Sunt & quidam homines ita nati, ut oderint omnes, qui tanquam diræ alites, tenebras quoque suas exofas habent. Si quis hujus notæ occurrerit tibi; non odio illum, sed miseratione prosequere. Sicut in palæstra caves à collusore placidè & sine ira: ita in omni vita ab eo sine odio declina, qui tibi contrarius est. Odium verò compescas excitando animum ad amorem per considerationem alicujus boni in eo quod odio habetur. Nullus in te odio locus erit, si omnia in bonum interpreteris. Tum applicandum est odium ad ea, quæ verè illud merentur, quæ sunt deformitas peccati, & æterna damnatio. Si ad alia ipsum vertis, non rem quam odisti, sed te ipsum lædis, & perdis. Nam si etiam inimicos juberis diligere, quem debes odisse? Abeundum est tibi extrarum municipium, ut invenias quem odisse liceat. Extrarum naturam malum est, in quod solum justè exerceri odium potest. Quod si hominem odisse debes neminem ita ut te? nemo enim tantum tibi nocuit, quantum tu ipse.

CAP. XIV. *De desiderio, & fuga. Quid desiderandum, quid fugiendum sit.*

1. **F**elix est qui subiectus est Deo, qui nihil impense desiderat, qui se rebus accommodat, quid dicit: Vult me Deus

incolumem esse, vult me ægrotare? vult me divitem, vel pauperem? vult me hinc migrare, vel hîc morari? Ad utrumque paratus sum. Si semel dixeris, Quando illuc ibo? quando illud habebō; misereris. Nam si id concupiscis quod extra te est, perpetuâ anxietate cruciaberis, & tanquam in orbiculari machina semper sequeris, nunquam assequeris. In tua potestate sunt opiniones, cogitationes, affectiones, & quælibet actiones tuæ: extra eam corpus, divitiæ, gloria, dignitates, & quicquid ipse non agis. Illa nec prohiberi ab aliquo, nec impediri possunt: hæc aliena sunt, & impedimentis obnoxia: quare ea omninò non appetes, vel ita saltem ut scias ab aliorum arbitrio pendere, & diu tecum esse non posse, quia sic exigit eorum conditio. Nulla res externa desiderabilis est, *Præterit enim figuræ hujus mundi*. Etsi omnia votis respondeant, quicquid habueris dolens & invitus in morte relinques. Intro respice: intus est fons boni, semper scaturiens, si semper fodias.

2. In hoc uno posita fuit quorundam veterum Philosophorum sapientia, qui fortunæ imperio exempti inter ipsos corporis acerrimos cruciatus litem beatis mentibus de felicitate movebant. Nam cum terminos potestatis homini à Deo concessæ contemplarentur, sibi planè persuadebant nihil præter affectiones & cogitationes suas ad se pertinere. Ideòque tam absolutum in eas imperium hujus meditationis usu acquirebant, atque ita animi motus regabant, ut non sine aliqua ratione se solos divites, solos potentes, solos felices jactarent. Assidua autem exercitatio necessaria est, ut res extra te positas tanquam nihil ad te spectantes spernere diseas. Id si fueris assequutus, nunquam dolebis externa tibi deesse, sicut non doles, quòd rex Tartarorum non sis, aut quòd alis careas ad volandum. Quæ extra nos, nihil ad nos.

3. Hoc fræno coercenda sunt desideria, quibus si modum non imponas, nunquam explebitur inexplebilis animus, & quicquid illi congesseris, non erit finis cupiditatis, sed gradus, & irritatio. Nullus humor sufficit ei, cu-

ius viscera ardenti æstu laborant: non enim fitis illa, sed morbus est. Ita accidit illis qui desideria sua non ad rationem revocant, cuius certi sunt fines, sed ad vitium & luxum, quorum immensum est, & incomprehensibile arbitrium. Nulla incommoda senties, nec quidpiam tibi de-erit quod desideres, si te intra naturalem modum continebis: si modum excefferis, etiam in summis opibus pauper eris. Cupiditati nihil est satis, naturæ pauca sufficiunt.

4. Memento sic in vita versandum esse, ut in convivio. Si quæ epulæ circumferantur, & ad te pervenerint modeste extentâ partem accipito. Si te prætereat, qui fert, ne eum detine. Si nondum pervenerit, ne longè appetitum extendas, sed expecta donec accedat. Sic erga divitias, erga dignitates, & reliqua quæ extra sunt, si affectus fueris, dignus eris Sanctorum convivio, eaque animi serenitate fruere, quæ te omnibus casibus superiorem faciet. Quod si ea quæ oblata fuerint despexeris, & recusaveris; non solum conviva Sanctorum, sed consors eris felicitatis eorum, eamque incipies prægustare in terra, quâ illi in cælo perfruuntur. Arbitrio tuo potes te beatum facere, si nihil desideres, quod extra te sit. Quis est beatus? qui habet quicquid vult. Habet autem quicquid vult, qui non vult nisi quod potest.

5. Multa fugimus, & abominamur tanquam noxia & adversa, quæ revera utilia sunt. Fit enim plerumque ut spiritui plurimum profint, quæ appetitui adversantur. Quæ nocent, docent. Mors, exilium, paupertas, ignominia, labor, ægrotudo, & cætera ejusdem generis, quæ in tua potestate non sunt, nec mala sunt, nec pertinent ad te. His itaque non fugam, non abominationem opponere debes, sed conceptæ de illis opinionis neglectum. Hæc omnia Socrates larvas appositè nuncupabat. Nam ut pueris larvæ incutiunt metum, cum nihil in illis præter externam speciem horribile sit: ita in rebus contingit, quas non ut sunt, sed ut apparent apprehendere soles. Mors

quid est? Larva. Vide quàm dulcis fuerit non solum sanctis, & eximiâ virtute præditis viris, sed Socrati, & aliis sapientibus Ethnicis. Quid igitur terribile est in morte? Opinio. Timor mortis est horribilis, non ipsa mors. Idem in aliis rebus, quas soles abominari, deprehendes. Corrige opinionem, & nihil invenies quod debeas abominari præter peccatum.

CAP. XV. *De Gaudio, & Tristitia. Qualiter vir bonus gaudere debeat. Non tristatur qui omnia prævidet.*

Varia doloris antidota.

1. **I**Ta gaudere debes, ut in gaudio tuo modestia eluceat; neque animus ita dissolvatur, quin possis libere, si opus sit, à lætitia ad mœrorem transire. Christus Dominus optimus rerum æstimator non ridentes beatos vocat, sed eos qui lugent. Valdè enim dedecet Christianum hominem, qui se æterna sectari profiteretur, inter tot pericula mentis & corporis, inter tot justissimas tristitiæ causas, stultorum more risu gestire, & de rebus perituris exultare. Fugit terrena voluptas, & quæ nos gaudia vocamus, sæpè initia tristitiæ sunt. Verum gaudium non nisi ex virtutum conscientia nascitur. Non potest gaudere nisi justus, fortis, & temperans. Ut nunquam desit animo tuo lætitia, fac ut tibi domi nascatur. Nascetur autem, si intra te ipsum fuerit. Cæteræ hilaritates leves sunt, non implent pectus; nec semper gaudet, qui ridet. Res severa est verum gaudium, oritur ex bona conscientia, & honestis consiliis, & rectis actionibus, ex contemptu voluptatum, & placido illibatæ viræ tenore. Hæc est vera virtutis lex; ut vere gaudeas, diu lugendum.

2. Tristitia malum præsens vel reipsâ, vel apprehensione cum quadam perturbatione & inquietudine execratur. Solemus autem ut plurimum non rebus, sed rerum opinionibus cruciari. Noli res indagare quales sint, non servitia, non agros, non nummos, non negotia: considera potiùs quæ tua de illis opinio sit. Quòd dede-